

State-of-the-Art SAŽETAK

*Olimpijski komitet Bosne i
Hercegovine*

FEDERACIÓN
ANDALUZA
DE NATACIÓN

Universitat
de les Illes Balears

Sport and
Citizenship Sport et
Citoyenneté

FPN

Univerza u Ljubljani

ICSS
INSIGHT
Integrating Sport

CENTRO
SPORTIVO
ITALIANO

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SAŽETAK

Projekt ELIT-in dizajniran je za provedbu programa obuke koji je bio kombinacija tromjesečnog online treninga i dvije tematske radionice.

Prema Priručniku o evropskim vještinama, kompetencijama, kvalifikacijama i zanimanjima koji je izdao Generalni direktorat za zapošljavanje, socijalna pitanja i inkluziju Evropske komisije u septembru 2017. godine, transverzalne vještine su relevantne za širok spektar zanimanja i ekonomskih sektora. Te vještine predstavljaju temeljne, osnovne ili meke vještine i temelj su ličnog razvoja osobe.

Transverzalno znanje, vještine i kompetencije relevantni su u smislu da predstavljaju polazište odakle se razvijaju „tvrde“ vještine i koje su neophodne za uspješnu integraciju na tržište rada.

Iz ovoga se može zaključiti da transverzalne vještine predstavljaju životne vještine, koje u kombinaciji sa znanjem i stručnošću u određenoj disciplini dovode do uspješne integracije rada.

Transverzalne vještine možemo podijeliti u sljedeća područja

- ✓ Kognitivno
- ✓ Kreativno
- ✓ Menadžersko
- ✓ Relacijsko
- ✓ Komunikacijsko

Budući da se ELIT-in projekt bavi izravno dualnom karijerom sportista, njegov interes je posebno i uglavnom usmjeren na vještine koje sportisti stiču tokom svoje dvostruke karijere. Sljedeća lista DC kompetencija preuzeta je iz GEES Priručnika za pružatelje usluga dvostruke (dualne) karijerne podrške (DCSP), i služiti će kao baza podataka za listu mogućih vještina DC-a koje treba uzeti u obzir. Grafikon u nastavku prikazuje neke od vještina navedenih u GEES Priručniku i njihovu korelaciju sa vještinama navedenim u Upitniku namijenjenom sportistima.

GEES priručnik za pružatelje usluga dualne karijere navodi 38 DC kompetencija, međutim za potrebe ELIT-in projekta i u vezi sa transverzalnim vještinama odabrano je 10 vještina koje su uvrštene u upitnik. 10 vještina su:

1. Sposobnost primanja kritike	6. Timski rad
2. Razumijevanje potrebe za disciplinom	7. Razumijevanje potrebe za dobijanjem i procjenom rezultata
3. Korištenje navika i rutina	8. Samopouzdanje
4. Upravljanje vremenom	9. Vještine planiranja
5. Razumijevanje koncepta lične odgovornosti	10. Fleksibilnost i prilagodba

Budući da se ELIT-in projekt fokusira na integraciju sportista na tržište rada, potrebno je na isti način uključiti vještine i kompetencije koje poslodavci smatraju važnima. Stoga je ELIT-in proveo istraživanje u polju koje se tiče i potreba poslodavaca, posebno u kontekstu vještina zapošljivosti. Iz tog razloga su uzeti u obzir rezultati Erasmus + projekata kao što su Skill Up i Osnajivanje i aktiviranje mlade generacije kroz učenje vještina zapošljivosti - EAGLES.

Prema objavljenim rezultatima gore navedenih projekata, uključene su vještine zapošljivosti, kategorizirane prema rezultatima projekta Skill up, kao:

Kognitivne vještine- analitičko razmišljanje, kreativno razmišljanje i znanje stranih jezika

Metodološke vještine - kako učiti i donositi odluke, biti usmjeren na rezultate, rješavanje problema, samoupravljanje i digitalne vještine

Društvene vještine - komunikacijske i međuljudske vještine, timski rad, međukulturna kompetencija i kompetencija raznolikosti, timski rad, sposobnost suočavanja s promjenama, upravljanje sukobima i upravljanje stresom

Vještine specifične za posao - S obzirom da se ELIT-in projekt fokusira na transverzalne vještine koje ne uključuju vještine specifične za posao, odabrane transverzalne vještine koje pripadaju u prve tri kategorije su:

1. Sposobnost autonomnog istraživanja
2. Poznavanje stranih jezika
3. Upravljanje novim tehnologijama i računarstvom
4. Konkurentnost
5. Sposobnost korištenja i održavanja društvenih mreža
6. Etika na poslu
7. Kroskulturalne vještine
8. Usmena komunikacija
9. Pismena komunikacija
10. Neverbalna komunikacija
11. Prezentacijske vještine
12. Globalna vizija i internacionalizacija
13. Lojalnost
14. Upornost i otpornost na probleme

Vještine korištene za izradu upitnika osmišljene su kao kombinacija vještina DC i zapošljivosti.

Projekt ELIT-in dizajniran je za istraživanje i pružanje mogućnosti integracije elitnih sportista na tržište rada valoriziranjem njihovih transverzalnih kompetencija. Da bi se postigao jedan od njegovih glavnih ciljeva, drugi radni paket najmodernije i najbolje prakse imaju za cilj prepoznavanje transverzalnih vještina i prikupljanje najboljih praksi za uspješno lansiranje ovih transverzalnih vještina na tržište rada.

U svrhu prepoznavanja transverzalnih vještina među elitnim sportistima dizajnirana su dva seta upitnika. Jedan upitnik sastojao se od specifičnog skupa pitanja podijeljenog elitnim sportistima, dok je drugi bio podijeljen poslodavcima.

Upitnik namijenjen elitnim sportistima podijeljen je u četiri dijela. **Prva sekcija** je namijenjena prikupljanju općih informacija, kao što su starosna dob, spol, sport i obrazovanje. **Druga sekcija** prikuplja informacije o njihovoj trenutnoj situaciji i što je najvažnije, postoji li veza između formalnog obrazovanja i praktičnih vještina potrebnih na tržištu rada. I **treća sekcija** se direktno bavi pitanjem vještina dopuštajući ispitanicima da ocjenjuju vještine prema vlastitom iskustvu od 1 do 5, (1) nije važno i (5) izuzetno važno. Na kraju upitnika dodana je **četvrta sekcija** čiji je cilj bio da ispitanici iznesu svoja lična mišljenja o tome koje vještine ili atributi stečeni tokom bavljenja sportom potencijalni poslodavci mogu gledati negativno, kao i bilo koji drugi komentari i sugestije.

Upitnik namijenjen poslodavcima imao je istu strukturu kao i upitnik za elitne sportiste. **Prva sekcija** sastojala se od prikupljanja podataka relevantnih za profil kompanije. **Druga sekcija** imala je za cilj prikupljanje podataka o strategiji zapošljavanja kompanije u odnosu na elitne sportiste. **Treća sekcija** bila je namijenjena analizi 24 vještine s obzirom na njihovu važnost za uspješno obavljanje posla, da li poslodavci vjeruju da vrhunski sportisti posjeduju vještinu u pitanju i mogu li se vještine naučiti baveći se vrhunskim sportom. I posljednja, **četvrta sekcija** bila je posvećena otvorenim pitanjima, tačnije sedam pitanja koja su imala za cilj prikupljanje dodatnih informacija.

Upitnici su distribuisani na mreži i sadržavali su jasnu izjavu o privatnosti koja osigurava da svi upitnici ostanu anonimni. Stoga analiza rezultata nije uključivala imena sportista i poslodavaca. Imena bi se mogla koristiti samo u svrhe kontaktiranja ovih pojedinaca ili kompanija u provođenju projektnih aktivnosti koje slijede.

Istraživanjem je obuhvaćeno 89 sportista i 55 poslodavaca iz 7 zemalja, kako slijedi: Španija, Portugal, Litvanija, Bosna i Hercegovina, Slovenija, Velika Britanija i Italija.

Sportisti su bili iz sljedećih sportova: Veslanje, Atletika, Karate, Nogomet, Plivanje, Kanu, Biciklizam, Triatlon, Rukomet, Judo, Vaterpolo, Košarka, Trail trčanje, Muay Thai, Odbojka, Ples, Stoni tenis, Dizanje tegova, Moderni petboj, Boks, Alpsko skijanje, Streljaštvo, Fitnes, Ragbi, Tenis i Ritmička gimnastika. Kada je riječ o poslodavcima, oni dolaze iz javnog i privatnog sektora.

Na osnovu analize rezultata istraživanja, sportisti i poslodavci izdvajaju 12 vještina koje su relevantne. Te vještine su: Razumijevanje koncepta lične odgovornosti, Razumijevanje potrebe za disciplinom, Etika na poslu, Timski rad, Samopouzdanje, Upravljanje vremenom, Upornost i otpornost na probleme, Sposobnost primanja kritika, Konkurentnost, Fleksibilnost i adaptacija, Razumijevanje potrebe za dobijanjem i procjenom rezultata, Upravljanje novim tehnologijama i računarstvom.

Moguće definicije navedenih vještina predstavljene su u donjoj tabeli.

VJEŠTINE	DEFINICIJA
1. Lična odgovornost	Predanost zadatku
2. Potreba za disciplinom	Povjerljivost informacija i / ili zabrinutost drugih
3. Etika na poslu	Iskrenost i otvorenost; Popunjavanje vlastitog dijela radnog opterećenja; Odgovoran za svoje greške
4. Timski rad	Sposobnost kooperativnog i fleksibilnog rada s ostalim članovima tima uz potpuno razumijevanje uloge koju će igrati kao član tima
5. Samopouzdanje	Vjera u sebe i zalaganje za vlastita prava
6. Upravljanje vremenom	Sposobnost kontrole i efikasne upotrebe vremena za obavljanje određenih aktivnosti, posebno za povećanje efikasnosti ili produktivnosti
7. Upornost i otpornost na probleme	Problematična sposobnost neodustajanja, suočavanja i rješavanja problema
8. Sposobnost primanja kritike	Sposobnost prihvaćanja konstruktivne kritike radi poboljšanja, dok je suočen s nepravednom kritikom sposoban je izdržati pritisak
9. Konkurentnost	Stanje u kojem se snažno želi uspjeti i biti uspješniji od drugih
10. Fleksibilnost i adaptacija	Sposobnost prilagođavanja novim situacijama, improvizacije i prilagođavanja novih strategija kako bi se odgovorilo na izazove koji su pred nama
11. Razumijevanje potrebe za dobivanjem i procjenom rezultata	Sposobnost kada se izrazi želja da se stvari dobro urade i sposobnost zapažanja kako bi se donijele odgovarajuće prosudbe
12. Upravljanje novim tehnologijama i računarstvom	Sposobnost efikasnog upravljanja novim tehnologijama, pri čemu se neprestano prati novi napredak

Po istoj metodologiji sprovedeno je dodatno istraživanje sa sportistima i trenerima iz 16 zemalja: Portugala, Luksemburga, Holandije, Švajcarske, Ujedinjenog Kraljevstva, Litvanije, Rumunije, Malte, Kipra, Poljske, Hrvatske, Grčke, Norveške, Belgije, Irske i Francuske. 34 sportista i 80 trenera je dostavilo odgovore na navedeno istraživanje. Rezultati ovog istraživanja istakli su da su najvažnije transverzalne vještine:

- Prema sportistima, prvih pet vještina su: (a) upornost i otpornost; (b) sposobnost primanja kritike; (c) Razumijevanje potrebe za disciplinom; (d) Razumijevanje koncepta lične odgovornosti; i (e) samopouzdanje.
- Prema trenerima, prvih pet vještina u dualnoj karijeri sportista su: (a) upornost i izdržljivost; (b) Razumijevanje potrebe za disciplinom; (c) Razumijevanje koncepta lične odgovornosti; (d) sposobnost primanja kritike; i (e) samopouzdanje.

Iz gore navedenih rezultata vidljivo je da sportisti i treneri imaju istu percepciju vještina koje su najvažnije za dualnu karijeru. Jedina razlika između ove dvije kategorije je redoslijed vještina, što je zanemariva razlika s obzirom na to da je prvih 5 vještina podjednako u obje kategorije. Opšti zaključak ove dodatne studije ističe TOP 5 vještina koje su uspostavili treneri i bivši sportisti, konačno konsolidovane kao:

1. Upornost i otpornost

2. Razumijevanje potrebe za disciplinom

3. Sposobnost primanja kritike

4. Razumijevanje koncepta lične odgovornosti

5. Samopouzdanje

Vrijednost proširenog istraživanja ogleda se u sljedećim činjenicama:

- ✓ Rezultati istraživanja sa sportistima i trenerima odgovaraju rezultatima prethodnog istraživanja sa sportistima i poslodavcima;
- ✓ Prošireno istraživanje povećava relevantnost rezultata potvrđivanjem veze između rezultata. Neki se nalazi preklapaju, a neki pokazuju međusobno povezane veze.

Osvrćući se na 12 vještina proisteklih iz prvog istraživanja, TOP pet su:

1. Lična odgovornost

2. Potreba za disciplinom

3. Etika na poslu

4. Timski rad

5. Samopouzdanje

Unutar tabele ispod ćelije plave boje su identične onima iz obje studije, što pokazuje da su tri od pet glavnih vještina iste. Osim toga, važno je napomenuti da preostale dvije vještine također imaju

veze, što znači da su „upornost i otpornost“ povezani s „etikom na poslu“, a „sposobnost primanja kritika“ sastavni je dio „timskog rada“.

No	Prvo istraživanje (vrhunski sportisti i poslodavci)	Drugo istraživanje (bivši sportisti i treneri)
1.	Lična odgovornost	Upornost i otpornost
2.	Potreba za disciplinom	Razumijevanje potrebe za disciplinom
3.	Etika na poslu	Sposobnost primanja kritike
4.	Timski rad	Razumijevanje koncepta lične odgovornosti
5.	Samopouzdanje	Samopouzdanje